

# ARBO-plan IVN Laarbeek





---

**IVN-LAARBEEK EN DE ARBOWET**

## Inhoud

.....	1
0. Inleiding .....	3
1. Maatregelen te treffen door het bestuur .....	4
1.1 Instructies.....	4
1.2 Verzekeringen.....	4
1.3 Aansprakelijkheid.....	4
1.4 Ongewenst gedrag .....	4
2. Activiteiten in IVN locatie (De Bimd).....	5
3. Wandelingen en Natuurgidsen werkgroep.....	5
4. Werkgroep onderhoud ivn-tuin.....	5
5. Jeugdwerkgroep .....	6
6. Overige werkgroepen.....	6
7. Cursus werkgroep .....	7
Bijlage A. Instructie voor het gebruik van IVN-gebouw De Bimd.....	8
Bijlage B. Instructie voor "Wandelingen en Excursies".....	10
Bijlage C. Instructie "Werkgroep onderhoud gebouw".....	12
Bijlage D. Instructie "Werkgroep IVN-tuin".....	14
Bijlage E. Instructie "Jeugdwerkgroep".....	17
Bijlage F Verzekering en ongevallen formulier.....	21
Bijlage F.2. Ongevallenformulier (ten behoeve onderzoek oorzaak).....	24
Bijlage G. PROTOCOL .....	25
Bijlage H. Hoe te handelen bij een tekenbeet?.....	33



---

0. Inleiding

Het IVN is een maatschappelijke organisatie die streeft naar meer natuur van een betere kwaliteit en een gezond milieu. Hoofdactiviteit van het IVN is het ontwikkelen en uitvoeren van activiteiten om mensen bij natuur, milieu en landschap te betrekken, en tevens invulling te geven aan maatschappelijke betrokkenheid.

IVN-Laarbeek stelt zich ten doel langs educatieve weg mensen bewust te maken van de waarden van natuur, milieu, landschap en leefomgeving. Zij tracht deze bewustwording en waardering te concretiseren door het organiseren van natuur- en milieueducatieve activiteiten en natuurbelevingsactiviteiten; de daarbij betrokken volwassenen en kinderen worden via zelf beleven, zelf ontdekken en kennisverrijking in contact gebracht met flora, fauna en landschap.

Bij het uitvoeren van deze activiteiten zijn leden van het IVN en belangstellende derden betrokken. Veelal is er daarbij sprake van een georganiseerd verband met een bepaalde gezagsverhouding. Bij dit samenspel zijn enerzijds coördinatoren en excursieleiders van het IVN betrokken, anderzijds deelnemers en bezoekers, al dan niet IVN-leden. Van al deze personen dient, mede op basis van de uitgangspunten van de Arbowet, de veiligheid en gezondheid gewaarborgd te zijn.

Eindverantwoordelijk voor deze aspecten is het bestuur van IVN-Laarbeek. Daartoe heeft het bestuur in overleg met de betrokken IVN-medewerkers:

- de risico's die verbonden zijn aan IVN-activiteiten geanalyseerd
- de maatregelen aangegeven om deze risico's te voorkomen
- instructies opgesteld voor coördinatoren en excursieleiders
- afspraken gemaakt over het geven van instructies en het regelmatig evalueren van de effectiviteit van de voorschriften.

In onderstaande hoofdstukken zijn deze maatregelen en instructies op schrift gesteld.



1. *Maatregelen te treffen door het bestuur*

**1.1 Instructies.**

- Binnen het bestuur fungeert de voorzitter als aanspreekpunt voor arbozaken.
- Het bestuur draagt er zorg voor dat er adequate instructies zijn.
- Het bestuur draagt er zorg voor dat allen die leiding geven aan een door IVN-Laarbeek georganiseerde activiteit (coördinatoren en excursieleiders) geïnstrueerd zijn.
- Het bestuur draagt zorg dat het arbo-beleid en instructies bij iedere vrijwilliger bekend en toegankelijk is. Het arbo-beleidsplan ligt ter inzage in De Bimd en wordt gepubliceerd op de website.
- Tijdens de coördinatorenbijeenkomsten (overleg tussen bestuur en coördinatoren van de werkgroepen) is het onderwerp veiligheid en gezondheid een agendapunt. De effectiviteit van de voorschriften wordt dan geëvalueerd, o.a. naar aanleiding van geconstateerde afwijkingen en ongevallen.

**1.2 Verzekeringen.**

WA-verzekering.

Voor alle IVN-medewerkers en anderen die in opdracht van het IVN actief in verenigingsverband werkzaam kunnen zijn in natuur, landschap en instructielokalen, is door het IVN-hoofdkantoor een wettelijke aansprakelijkheidsverzekering afgesloten. Het bestuur is er verantwoordelijk voor dat deze leden in Amsterdam ingeschreven zijn en op een lijst zijn vermeld.

Voor alle lokale IVN-medewerkers en andere, is door [gemeente Laarbeek een vrijwilligersverzekering](#) - aansprakelijkheidsverzekering voor het vrijwilligerswerk – afgesloten. Zie bijlage F. Het bestuur is er verantwoordelijk voor dat deze leden bij IVN Laarbeek staan ingeschreven.

De WA-verzekeringen is altijd aanvullend, d.w.z. de verzekering kijkt altijd eerst of er elders geclaimd kan worden. Let op: schade aan motorvoertuigen is uitgesloten.

Ongevallenverzekering.

- Het afsluiten van een ongevallenverzekering behoort tot de verantwoordelijkheid van de deelnemers.
- Voor éénmalige activiteiten met een bijzonder risico kan door het IVN bestuur een aparte ongevallenverzekering worden afgesloten bij het IVN-hoofdkantoor.
- Bij activiteiten in schoolverband is de betreffende school verantwoordelijk voor regelingen m.b.t. ongevallen- en inzittenden verzekeringen van deelnemende leerlingen en begeleiders.

Inzittendenverzekering.

Indien bij het vervoer van en naar plaatsen, waar activiteiten plaats vinden, van car-pooling gebruikt wordt gemaakt, is de bestuurder van de auto verantwoordelijk voor het afsluiten van een inzittendenverzekering.

**1.3 Aansprakelijkheid**

De vereniging is niet aansprakelijk voor schade aan of verlies van eigendommen van derden (waaronder ook leden worden verstaan) aanwezig bij of tijdens door het IVN georganiseerde activiteiten, ook al worden de (persoonlijke) eigendommen gebruikt, of beschikbaar gesteld, voor verenigingsdoeleinden, tenzij de vereniging verwijtbaar nalatig is geweest in redelijkerwijze te treffen maatregelen.

**1.4 Ongewenst gedrag**

Met betrekking tot agressie, geweld, discriminatie en seksuele intimidatie conformeert de afdeling zich aan de landelijke richtlijn. Deze is als bijlage opgenomen (bijlage G "Protocol Wat te doen bij (een vermoeden van) seksueel misbruik binnen het IVN".) Waar in het protocol wordt gesproken over seksueel misbruik wordt tevens bedoeld alle andere vormen van ongewenst gedrag.

*Binnen de afdeling zijn twee vertrouwenspersonen beschikbaar waar vrijwilligers, leden of ouders met klachten terecht kunnen. De namen van de vertrouwenspersonen zijn opgenomen in punt 9*



---

2. *Activiteiten in IVN locatie (De Bimd).*

De IVN maakt o.a. gebruik van het gebouw De Bimd voor haar activiteiten. Dit gebouw wordt regelmatig gebruikt voor het houden van vergaderingen en werkzaamheden van bestuur en werkgroepen en voor cursussen, lezingen, workshops en andere educatieve activiteiten.

Risicoanalyse.

De risico's die zich kunnen voordoen zijn:

- Brand
- Ongeval of onwel worden van een aanwezige
- In aanraking komen met risicostoffen (onderhouds- en reinigingsmiddelen)

Maatregelen:

- Het bestuur zorgt ervoor dat een instructie beschikbaar is voor door de IVN gebruikte lokalen (De Bimd). Deze instructie is in het gebouw aanwezig in de diverse ruimtes (leslokaal, keuken en centrale hal). De instructie is ook opgenomen in Bijlage A.
- Degene die de leiding heeft van een activiteit is verantwoordelijk voor de te treffen maatregelen.
- Het bestuur zorgt ervoor dat alle verantwoordelijke gebruikers tijdig geïnstrueerd worden.
- Het bestuur zorgt voor een EHBO verbanddoos.
- Het bestuur ziet toe dat er brandblusmiddelen aanwezig zijn en in goede staat gehouden worden. Het bestuur ziet toe dat er voldoende en geschikte vluchtwegen zijn.

3. *Wandelingen en Natuurgidsen werkgroep*

Gedurende het gehele jaar worden gemiddeld 1 à 2 keer per maand wandelingen voor leden en belangstellenden georganiseerd. Deze wandelingen vinden plaats in de vorm van natuurgerichte landschapswandelingen, e.d. De wandelingen vinden over het algemeen overdag plaats incidenteel ook 's avonds.

Daarnaast worden er af en toe fietstochten, excursies of wandelingen op verzoek georganiseerd voor scholen, verenigingen, bedrijven of andere instanties.

De wandeling, excursie of fietstocht wordt georganiseerd door en staat onder leiding van een natuurleider.

Risicoanalyse:

De risico's die zich kunnen voordoen zijn:

- Ongeval of onwel worden van een deelnemer op de route van de verzamelplaats naar het startpunt van de wandeling of excursie en terug.
- Ongeval of onwel worden van een deelnemer tijdens een wandeling of excursie.
- Uiteenvallen van of overzicht verliezen over groep

Maatregelen:

- Het bestuur zorgt ervoor dat een instructie beschikbaar is voor "Wandelingen en excursies". De instructie is opgenomen in Bijlage B.
- De natuurgids is verantwoordelijk voor de te treffen maatregelen.
- Het bestuur zorgt ervoor dat alle natuurgidsen tijdig geïnstrueerd worden.

4. *Werkgroep onderhoud ivn-tuin*

Iedere 2<sup>e</sup> zaterdag van de maand en elke woensdag ochtend, soms dagelijks wordt door de werkgroep onderhoudsactiviteiten uitgevoerd aan de ivn tuin, het vogelbosje bij de Bimd, en het ommetje "de Bimd" in Laarbeek. De werkzaamheden bestaan o.a. uit

- het zagen en knippen van takken van wilgen en ander bomen
- het verslepen van de afgezaagde takken
- maaiwerkzaamheden
- het afvoeren van maai- en snoeiafval
- onderhoudswerk aan vijver en afrasteringen
- het schoonmaken en, indien nodig, vervangen van nestkasten.



Tijdens de werkzaamheden wordt gebruik gemaakt van een enkele of dubbele ladder, van snoeischaar, van takkenzagen ed.

De werkzaamheden vinden plaats onder leiding van de werkgroepcoördinator.

**Moet het hakselen met een machiene nog vermeld worden. is net zo gevaarlijk als kettingzaag**

Risicoanalyse:

De risico's die zich kunnen voordoen zijn:

- Ongeval tijdens de werkzaamheden
- Onwel worden van een deelnemer.
- Schade of letsel aan derden.

Maatregelen:

- Het bestuur zorgt ervoor dat een instructie beschikbaar is voor "Werkgroep IVN-tuin". De instructie is opgenomen in Bijlage C.
- De werkgroepcoördinator is verantwoordelijk voor de te treffen maatregelen.
- Het bestuur zorgt ervoor dat de werkgroepcoördinator tijdig geïnstrueerd wordt.

*5. Jeugdwerkgroep*

Het gehele jaar komt groepen kinderen in de leeftijd van 7 tot 12 jaar bij elkaar op de woensdagmiddag en donderdagavond, in principe één keer per maand. De activiteiten vinden veelal buiten plaats en worden georganiseerd op – veelal vooraf vastgestelde - locaties in en om Laarbeek. Soms wordt in overleg met het bestuur een excursie georganiseerd al dan niet binnen de regio Laarbeek. De activiteiten kunnen ook plaatsvinden in het IVN-gebouw De Bimd. Een regelmatig terugkerende activiteit is het verzamelen van afval op een locatie in of rond Laarbeek .

De activiteiten van de jeugdwerkgroep worden georganiseerd door de werkgroepcoördinator, in overleg met en samenwerking met de overige werkgroepleden. De activiteiten worden begeleid door werkgroepleden en eventueel enkele ouders. Per activiteit treedt een werkgroep lid op als hoofdbegeleider.

Risicoanalyse:

De risico's die zich kunnen voordoen zijn:

- Ongeval tijdens de activiteit
- Onwel worden van een deelnemer of begeleider
- Schade of letsel aan derden.

Maatregelen:

- Het bestuur zorgt ervoor dat een instructie beschikbaar is voor de "Jeugdwerkgroep". De instructie is opgenomen in Bijlage D.
- De werkgroepcoördinator is verantwoordelijk voor het aanwijzen van een hoofdbegeleider.
- De hoofdbegeleider is verantwoordelijk voor de te treffen maatregelen in verband met de activiteit.
- Het bestuur zorgt ervoor dat de werkgroepcoördinator en de hoofdbegeleiders tijdig geïnstrueerd worden.

*6. Overige werkgroepen*

In de overige werkgroepen komen met diverse frequenties bijeen.

De activiteiten vinden veelal buiten plaats en worden georganiseerd op – veelal vooraf vastgestelde - locaties in en om Laarbeek. Soms wordt in overleg met het bestuur een excursie georganiseerd al dan niet binnen de regio Laarbeek. De activiteiten kunnen ook plaatsvinden in het IVN-gebouw De Bimd.

De activiteiten van de werkgroepen worden georganiseerd door de werkgroepcoördinator, in overleg met en samenwerking met de overige werkgroepleden. De activiteiten worden begeleid door werkgroepleden.



---

Risicoanalyse:

De risico's die zich kunnen voordoen zijn:

- Ongeval tijdens de activiteit
- Onwel worden van een deelnemer of begeleider
- Schade of letsel aan derden.

Maatregelen:

- Het bestuur zorgt ervoor dat een instructie beschikbaar is voor de alle werkgroepen. De instructie is opgenomen in Bijlage D.
- De werkgroepcoördinator is verantwoordelijk voor het aanwijzen van een hoofdbegeleider.
- De hoofdbegeleider is verantwoordelijk voor de te treffen maatregelen in verband met de activiteit.
- Het bestuur zorgt ervoor dat de werkgroepcoördinator en de hoofdbegeleiders tijdig geïnstrueerd worden.

*7. Cursus werkgroep*

Periodiek worden er voor leden en niet-leden cursussen georganiseerd. De cursussen worden in principe gegeven in het IVN-gebouw De Bimd. Praktische onderdelen van een cursus worden in voorkomend geval in de vorm van een excursie uitgevoerd. Daarnaast worden er af en toe andere activiteiten, zoals workshops, lezingen dia- of filmavonden, al dan niet op verzoek van andere verenigingen of instanties, georganiseerd.

De cursus of workshop wordt georganiseerd door en staat onder leiding van een cursusleider.

Risicoanalyse:

De risico's die zich kunnen voordoen zijn:

- Ongeval en onwel worden van een deelnemer of cursusleider tijdens een cursus / workshop.
- Brand in de locatie waar de cursus / de workshop gehouden wordt.

Maatregelen:

- Het bestuur zorgt ervoor dat een instructie beschikbaar is voor "Cursussen en Workshops". De instructie is opgenomen in Bijlage E.
- De cursusleider is verantwoordelijk voor de te treffen maatregelen.
- Het bestuur zorgt ervoor dat alle cursusleiders tijdig geïnstrueerd worden.






---

*Bijlage A. Instructie voor het gebruik van IVN-gebouw De Bimd.*

Om toegang te krijgen zijn sleutels van de Bimd en de lokalen nodig. In principe beschikken leden van het dagelijks bestuur en elke werkgroep coördinator over een sleutel van het gebouw en de lokalen.

### **1. Verantwoordelijkheid.**

Degene die de leiding heeft van een activiteit is verantwoordelijk voor de naleving van deze instructie.

### **2. Taken.**

- Controleer vóór de aanvang van een activiteit of de vluchtwegen vrij toegankelijk zijn en gebruikt kunnen worden. Indien de IVN-lokalen ontruimd moeten worden, dient een keuze gemaakt te worden tussen de verschillende mogelijkheden het pand te verlaten. Het grote lokaal van de Bimd heeft grote openslaande deuren die direct naar buiten leiden. De vluchtwegen zijn over het algemeen d.m.v. een verlicht groen bord aangegeven.
- Ga na waar de brandblusmiddelen en de EHBO-voorziening zich bevinden.
- Zorg voor een ingeschakelde GSM-telefoon, liefst met voorgeprogrammeerde nummers van huisarts, politie, brandweer, etc.
- Let erop dat roken niet is toegestaan.
- Draag zorg voor een verantwoord opbergen van risicostoffen (schoonmaakmiddelen e.d.).
- Sluit bij vertrek de IVN-lokalen goed af om diefstal of vandalisme te voorkomen.
- Sluit bij vertrek de gordijnen.
- Controleer bij vertrek de ramen op goede afsluiting en vergrendeling
- De verwarming is in de zomer uit. Tijdens de wintermaanden (i.v.m. vorst) staat de verwarming op stand 1. Voor gebruik, de verwarming inschakelen door de stand te verhogen. Bij verlaten van het pand, de verwarming weer uitzetten..
- Tijdens de wintermaanden water afsluiten
- Kostbare artikelen dienen in een gesloten kast in de binnen-berging te worden opgeborgen.
- Zorg – indien van toepassing - dat de sleutels weer bij hun eigenaar teruggebracht worden.

### **3. Taken bij bijzondere voorvallen:**

- Brand:
  - Waarschuw de brandweer via het telefonisch alarmnummer 112.
  - Ontruim de lokalen.
  - Controleer ook de zgn. ongebruikte ruimten op eventuele aanwezigen (toilet, keuken, opslagruimte, ed.)
  - Probeer de brand te blussen met de aanwezige blusmiddelen.
  - Waarschuw de eigenaar / beheerder van het gebouw. Zie website <http://ivn.nl/afdeling/laarbeek/over/adressen>
- Ongeval of onwel worden:
  - Indien de situatie zich ernstig laat aanzien, waarschuw de GGD via het alarmnummer 112.
  - Indien de situatie niet ernstig is en geen directe externe hulp nodig is, verleen dan eerste hulp m.b.v. de EHBO-doos en zorg ervoor dat het slachtoffer zonodig naar huis of de huisarts begeleid wordt.
- Inbraak, diefstal, vernieling:
  - Waarschuw de eigenaar / gebouwbeheerder en het bestuur
- Schade door weersinvloeden (b.v. lekkages):
  - Waarschuw de eigenaar / gebouwbeheerder en het bestuur.
- Schade aan derden.
  - Stel een schriftelijke verklaring op met een beschrijving van de toedracht en de omvang van de schade. Laat deze verklaring door beide partijen ondertekenen (bijlagen G1 en G2).
  - Waarschuw het bestuur.





---

**4. Bevoegdheden:**

Diegene die de leiding heeft bij een activiteit is te allen tijde bevoegd de activiteit te beëindigen indien naar zijn/haar oordeel de veiligheid of gezondheid van de deelnemers niet meer gewaarborgd kan worden.

Alarmnummer Politie / Ambulance / Brandweer : **112**

Niet spoedeisend: Politie: 0900-8844 / EHBO: (0492) 46 37 75




---

*Bijlage B. Instructie voor "Wandelingen en Excursies".*

### 1. Verantwoordelijkheid.

De excursieleider is verantwoordelijk voor de naleving van deze instructie.

### 2. Taken (voorbereidend)

- Het uitstippelen en voorwandelen of -fietsen van de route
- Nagaan welke risico's tijdens wandelingen en fietstochten kunnen optreden.
- Bekend zijn met alarmnummer 112, het niet spoedeisende nummer 0900 – 8844 (politie) en (0492) 46 37 75 (EHBO)
- Nagaan waar in afgelegen (bos)gebieden de dichtstbijzijnde weg of bebouwing is en hoe de benamingen daarvan zijn, zodat bij noodgevallen de hulpverleners naar een herkenbare locatie kunnen gaan
- Het zorg dragen van kopij ten behoeve van de samenstellers van de persberichten (externe en interne) daarbij lengte, tijdsduur en begaanbaarheid van de paden aangeven; en zonodig aanwijzingen over de kleding en schoeisel.
- Overleg met - en instrueren van eventuele medebegeleiders.
- Zorgen voor voldoende begeleiding, zodat een te grote groep kan worden opgesplitst en de uitval van een begeleider opgevangen kan worden; bij wandelingen dienen er tenminste 2 gidsen te zijn
- Bepalen welke hulpmiddelen nodig zijn en zorgen dat ze beschikbaar zijn, zoals b.v.:
  - a) Verbanddoos (rugzakje)
  - b) Fiets reparatie materialen
  - c) Route kaarten
  - d) Ingeschakelde GSM telefoon, liefst met voorgeprogrammeerde nummers van huisarts, politie, brandweer, etc.
  - e) Zaklamp (bij duisternis) met reserve batterijen

### 3. Taken (tijdens wandeling of excursie)

- Tellen (voor en tijdens de wandeling) van het aantal deelnemers.
- Regelen van vervoer van de verzamelplaats naar het vertrekpunt van de wandeling of excursie (carpoolen).

*N.B. Dit vervoer valt buiten de verantwoordelijkheid van IVN-Laarbeek. De bestuurder van de auto is zelf verantwoordelijk voor een ongevallen- of schade- inzittendenverzekering en voor het toepassen van de wettelijke maatregelen (o.a. autogordels, kinderen onder de 12 jaar achterin)*

- Aanwijzen van extra begeleiders indien de groep te groot is. Zorg voor 1 begeleider per ca. 20 deelnemers. De taak van deze begeleiders is vooral ervoor te zorgen dat de groep niet uit elkaar valt waardoor deelnemers kunnen afdwalen of ongemerkt ongelukken kunnen gebeuren.
- Instrueren van de groep m.b.t.
  - Duidelijk laten weten wie de leiding heeft, zodat deelnemers weten bij wie ze terecht kunnen met vragen of het melden van ziekte of ongeval
  - Altijd aan het begin aangeven dat men op eigen risico deelneemt aan de excursie/wandeling/fietstocht/etc.
  - Afstand, tijdsduur en route van de wandeling of fietstocht
  - Aangeven verkeersregels bij oversteken, zorg dragen voor links lopen op wegen buiten de bebouwde kom
  - Aangeven van smalle paden, prikkeldraad en gladheid of andere gevaar zettende omstandigheden
  - Bijeenblijven van de groep. Deelnemers moeten zich bij excursieleider afmelden bij eerder vertrek.
  - Deelnemers wijzen op hun eigen verantwoordelijkheid om bij de groep te blijven.
  - Bij droog weer 's zomers wijzen op het gevaar van tekenbeten; verwijzen naar de huisarts bij twijfel
- Groep bij elkaar houden
- Zorgen voor correct gedrag naar de omgeving (flora, fauna, omstanders)



- Weten waar men zich bevindt tijdens wandeling of fietstocht in afgelegen (bos)gebieden. Weten waar de dichtstbijzijnde weg of bebouwing is en wat de benaming daarvan is, zodat bij noodgevallen de hulpverleners naar een herkenbare locatie kunnen gaan

#### **4. Taken bij bijzondere voorvallen.**

- Ongeval of onwel worden:
  - Indien de situatie zich ernstig laat aanzien en niet op eigen kracht kan worden opgelost:
    - waarschuw de GGD via het telefonisch alarmnummer 112.
    - waarschuw de politie in geval van een verkeersongeval via het alarmnummer 112.
    - zorg dat iemand de GGD en/of politie kan opvangen en naar de plek van het ongeval kan leiden.
    - beslis over voortgang van de wandeling of excursie. Zorg voor een goede begeleiding van zowel het slachtoffer als van de rest van de groep.
  - Indien de situatie minder ernstig is en geen directe externe hulp nodig
    - verleen zo mogelijk en nodig eerste hulp m.b.v. de EHBO-does
    - regel vervoer van het slachtoffer naar huis of de huisarts. Zorg altijd voor begeleiding.
- Onweer of andere extreme weersomstandigheden.
  - ga zo spoedig mogelijk op zoek naar schuilgelegenheid (huis, schuur, schuilhut, auto);
  - ga bij onweer nooit onder of in de nabijheid van een boom staan;
  - ga bij onweer niet rechtop in het open veld staan.
- Zoekraken van deelnemers.
  - De excursieleider beslist op basis van de situatie ter plekke of acties nodig zijn, en zo ja, welke.
- Schade aan derden.
  - Stel een schriftelijke verklaring op met een beschrijving van de toedracht en de omvang van de schade. Laat deze verklaring door beide partijen ondertekenen (zie bijlagen F1 en F2).
  - Waarschuw het bestuur.

#### **5. Taken (na de wandeling of excursie)**

Evalueren van de wandeling onder vermelding van onveilige situaties

#### **6. Bevoegdheden.**

- Afbreken wandeling of fietstocht op moment dat er gevaar bestaat voor de deelnemers
- Afwijken van de route b.v. bij slechte weersomstandigheden

Alarmnummer Politie / Ambulance / Brandweer : **112**

Niet spoedeisend: Politie: 0900-8844 / EHBO: (0492) 46 37 75




---

*Bijlage C. Instructie "Werkgroep onderhoud gebouw".*

### 1. Verantwoordelijkheid.

De werkgroep coördinator is verantwoordelijk voor de naleving van deze instructie.

### 2. Taken (voorbereidend)

- Het in overleg met de werkgroep leden bepalen van de controle tijdstippen en het programma.
- Zorgen voor voldoende deelnemers die bekend zijn met de risico's van het gebruik van de gereedschappen, ladders en evt. andere hulpmiddelen in het gebouw om de geplande werkzaamheden uit te voeren.
- Zorgen voor afstemming van de werkzaamheden op basis van leeftijd, ervaring en/of eventuele beperkingen.
- Zorgen dat nieuwe, onervaren en/of jonge vrijwilligers zoveel mogelijk meelopen met ervaren vrijwilligers
- Het bepalen van het type gereedschap, ladders en evt. andere hulpmiddelen en de toestand ervan.
- Zorgen – voor zover van toepassing - voor periodiek onderhoud van het gereedschap.
- Zorgen voor de beschikbaarheid van een geschikt vervoermiddel voor een veilig transport van de gereedschappen, ladders en evt. andere hulpmiddelen tussen de opslagplaats en de werkplek.
- Zorgen voor de benodigde persoonlijke beschermingsmiddelen of -kleding (zie overzicht persoonlijke beschermingsmiddelen, in bezit van werkgroep / coördinator onderhoud gebouw)
- Het bepalen welke overige hulpmiddelen er nodig of gewenst zijn, zoals b.v.
  - goedgekeurde keukenapparatuur en gasflessen (slangen en flessen regelmatig op deugdelijkheid controleren)
  - EHBO verbanddoos
  - ingeschakelde en op de persoon te dragen GSM-telefoon(s), liefst met voorgeprogrammeerde nummers van huisarts, politie, brandweer, etc.
  - reparatiegereedschap
  - touw, handschoenen, veiligheidsbril, etc.

### 3. Taken (tijdens de werkzaamheden)

- Het zorg dragen voor een veilig transport van de gereedschappen, ladders en andere hulpmiddelen tussen de opslagplaats en de werkplek
- Controleren of alle noodzakelijk geachte hulp- en veiligheidsmiddelen aanwezig zijn.
- Op iedere werkplek duidelijk aangeven hoe het gereedschap veilig kan worden gebruikt en de ladder veilig moet worden neergezet
- Zorgen voor alle aspecten van de veiligheid op de werkplek. Bij de ladder dient altijd een 2<sup>e</sup> man ter assistentie beschikbaar te zijn

### 4. Taken bij bijzondere voorvallen.

- Ongeval of onwel worden:
  - Indien de situatie zich ernstig laat aanzien en niet op eigen kracht kan worden opgelost:
    - waarschuw via de telefoon hulpverleners (alarmnummer 112 of het niet spoedeisende nummer 0900-8844)
    - waarschuw de politie in geval van een verkeersongeval.
    - zorg dat iemand hulpverleners en/of politie kan opvangen en naar plek van ongeval kan leiden.
    - beslis over voortgang van de activiteit. Zorg voor een goede begeleiding van zowel het slachtoffer als van de rest van de groep.
  - Indien de situatie minder ernstig is en geen directe externe hulp nodig
    - verleen zo mogelijk en nodig eerste hulp m.b.v. de EHBO-doos
    - regel vervoer van het slachtoffer naar huis of de huisarts. Zorg altijd voor begeleiding.
- Onweer of andere extreme weersomstandigheden.
  - ga zo spoedig mogelijk op zoek naar schuilgelegenheid (huis, schuur, schuilhut, auto);
  - ga bij onweer nooit onder of in de nabijheid van een boom staan;
  - ga bij onweer niet rechtop in het open veld staan.
- Schade aan derden.



- Stel een schriftelijke verklaring op met een beschrijving van de toedracht en de omvang van de schade. Laat deze verklaring door beide partijen ondertekenen (bijlagen G1 en G2).
- Waarschuw het bestuur.

### 5. Wat kan er mis gaan en de oplossingen

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
	Schok van elektriciteit	uitglijden	Vallen	Verwonden met scherp gereedschap	Brand gevaar	overstroming	Brand / klein blaren	vertilling, verdraaiing	onjuist gebruik gereedschap		
<b>WERKZAAMHEDEN</b>											
<b>1. Werken met elektriciteit</b>	X				X		X				
<b>2. Werken met water</b>	X	X				X					
<b>3. Werken scherp gereedschap [ elektrisch/motor]</b>	X			X			X				
<b>4. werken met klimmaterialen / steigers</b>		X	X				X				
<b>5. werken met vuur</b>	X				X		X				

Oplossingen (ook preventief !)

<b>A</b>	Stroom afschakelen van relevante groepen, enkel gekwalificeerde mensen laten werken
<b>B</b>	Profiel zolen onder schoeisel, schone werkplek
<b>C</b>	Schone werkplek, valbeveiligingen maken
<b>D</b>	enkel gekwalificeerde mensen laten werken,
<b>E</b>	Opletten met brandbare materialen, brandblusser onder handbereik houden
<b>F</b>	Locatie van kranen weten en e.v. hoofdkraan afsluiten. Overtollig water naar buiten werken
<b>G</b>	Handschoenen dragen en opletten
<b>H</b>	aandacht in werkinstructie en veiligheidsinstructie
<b>I</b>	aandacht in gereedschapsinstructie en werkinstructie; tijdens werk ook aandacht voor vragen
<b>J</b>	
<b>K</b>	

### 6. Taken (na afloop van de werkzaamheden)

- Het evalueren van de controles onder vermelding van onveilige situaties
- schoonmaken en evt. herstellen van het gereedschap

### 7. Bevoegdheden.

- Het afbreken van de werkzaamheden bij regen, wind en andere onveilige situaties
- Het afgelasten van de werkzaamheden bij te weinig deelnemers

Alarmnummer Politie / Ambulance / Brandweer : **112**

Niet spoedeisend: Politie: 0900-8844 / EHBO: (0492) 46 37 75



---

*Bijlage D. Instructie "Werkgroep IVN-tuin".*

### **1. Verantwoordelijkheid.**

De werkgroepcoördinator is verantwoordelijk voor de naleving van deze instructie.

### **2. Taken (voorbereidend)**

- Het in overleg met de werkgroepleden bepalen van de controle tijdstippen en het programma.
- Zorgen voor voldoende deelnemers die bekend zijn met de risico's van het gebruik van de gereedschappen, ladders en evt. andere hulpmiddelen in bosgebied of ander buitengebied om de geplande werkzaamheden uit te voeren.
- Zorgen voor afstemming van de werkzaamheden op basis van leeftijd, ervaring en/of eventuele beperkingen.
- Zorgen dat nieuwe, onervaren en/of jonge vrijwilligers zoveel mogelijk meelopen met ervaren vrijwilligers
- Het bepalen van het type gereedschap, ladders en evt. andere hulpmiddelen en de toestand ervan.
- Zorgen – voor zover van toepassing - voor periodiek onderhoud van het gereedschap.
- Zorgen voor de beschikbaarheid van een geschikt vervoermiddel voor een veilig transport van de gereedschappen, ladders en evt. andere hulpmiddelen tussen de opslagplaats en de werkplek.
- Zorgen voor de benodigde persoonlijke beschermingsmiddelen of -kleding (zie overzicht persoonlijke beschermingsmiddelen, in bezit van werkgroep / coördinator IVN-tuin)
- Zorgen dat bij aanleg van een kampvuur voor voldoende toezicht aanwezig is en bluswater beschikbaar is. Vuur niet alleen laten en voor vertrek van de werklocatie doven.
- Het bepalen welke overige hulpmiddelen er nodig of gewenst zijn, zoals b.v.
  - goedgekeurde keukenapparatuur en gasflessen (slangen en flessen regelmatig op deugdelijkheid controleren)
  - EHBO verbanddoos
  - ingeschakelde en op de persoon te dragen GSM-telefoon(s) liefst met voorgeprogrammeerde nummers van huisarts, politie, brandweer, etc.
  - reparatiegereedschap
  - snoeigereedschap
  - touw, handschoenen, veiligheidsbril, etc.

### **3. Taken (tijdens de werkzaamheden)**

- Het zorg dragen voor een veilig transport van de gereedschappen, ladders en andere hulpmiddelen tussen de opslagplaats en de werkplek
- Controleren of alle noodzakelijk geachte hulp- en veiligheidsmiddelen aanwezig zijn.
- Op iedere werkplek duidelijk aangeven hoe het gereedschap veilig kan worden gebruikt en de ladder veilig moet worden neergezet .
- Zorgen voor alle aspecten van de veiligheid op de werkplek. Bij de ladder dient altijd een 2<sup>e</sup> man ter assistentie beschikbaar te zijn.
- Bij zaag- en snoeiwerkzaamheden moet duidelijk worden aangegeven, welke handelingen moeten worden verricht daarbij rekening houdend met de fysieke gesteldheid van de mensen.
- Bij droog weer 's zomers wijzen op het gevaar van tekenbeten (tekenpen in EHBO kist); bij twijfel verwijzen naar de huisarts.

### **4. Taken bij bijzondere voorvallen.**

- Ongeval of onwel worden:
  - Indien de situatie zich ernstig laat aanzien en niet op eigen kracht kan worden opgelost:
    - waarschuw via de telefoon hulpverleners (alarmnummer 112 of het niet spoedeisende nummer 0900-8844)
    - waarschuw de politie in geval van een verkeersongeval.
    - zorg dat iemand hulpverleners en/of politie kan opvangen en naar plek van ongeval kan leiden.
    - beslis over voortgang van de activiteit. Zorg voor een goede begeleiding van zowel het slachtoffer als van de rest van de groep.
  - Indien de situatie minder ernstig is en geen directe externe hulp nodig

- verleen zo mogelijk en nodig eerste hulp m.b.v. de EHBO-doos
- regel vervoer van het slachtoffer naar huis of de huisarts. Zorg altijd voor begeleiding.
- Onweer of andere extreme weersomstandigheden.
  - ga zo spoedig mogelijk op zoek naar schuilgelegenheid (huis, schuur, schuilhut, auto);
  - ga bij onweer nooit onder of in de nabijheid van een boom staan;
  - ga bij onweer niet rechtop in het open veld staan.
- Schade aan derden.
  - Stel een schriftelijke verklaring op met een beschrijving van de toedracht en de omvang van de schade. Laat deze verklaring door beide partijen ondertekenen (bijlagen G1 en G2).
  - Waarschuw het bestuur.

### 5. Wat kan er mis gaan en de oplossingen

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
	Het gereedschap schiet uit en verwond iemand	het slijpen van de gereedschap gaat fout	gereedschap in ledemaat	uitglijden	brandblaren door brandnetel/beerklauw	botsing tussen afvoerders van maaisel/snoeisel	spleerpijn	vertilling, verdraaiing	onjuist gebruik gereedschap	van ladder af vallen	last van knieën
<b>WERKZAAMHEDEN</b>											
<b>1. Maaien met zeis van gras, ruigte en brandnetels</b>	X	X	X	X	X	X	X	X	X		
<b>2. Snoeien van bomen en struiken</b>				X		X	X	X	X	X	
<b>3. Verwerken van stam- en snoeihout</b>				X		X	X	X			
<b>4. Verwijderen van opslag, vuil, Reuzenbeerklauw</b>				X	X	X	X	X	X		X
<b>5. Selectief wieden, schoffelen, op knieën of gehurkte houding</b>	X	X			X	X	X				X
<b>6. Werken scherp gereedschap [ elektrisch/motor]</b>	X	X	X				X		X		

Oplossingen (ook preventief !)

<b>A</b>	alleen ervaren gereedschap gebruikers hanteren de gereedschap; afstand houden van elkaar; opletten dat niemand in de buurt komt
<b>B</b>	alleen ervaren gereedschap gebruikers slijpen de gereedschap; werkhandschoenen aan; rustige bewegingen; opletten wat je doet
<b>C</b>	veiligheidsschoenen aanbevolen; aandacht in gebruiksaanwijzing
<b>D</b>	geprofileerd schoeisel dragen
<b>E</b>	werkhandschoenen aan; aandacht in werkinstructie
<b>F</b>	scheiding in werkplek maken; pas afvoeren als anderen klaar zijn; aandacht in werkinstructie
<b>G</b>	Niet te lang hetzelfde werk doen; afwisselen van werkzaamheden; werkinstructie
<b>H</b>	aandacht in werkinstructie en veiligheidsinstructie
<b>I</b>	aandacht in gereedschapsinstructie en werkinstructie; tijdens werk ook aandacht voor vragen
<b>J</b>	ladder stevig neerzetten en evt. verankeren
<b>K</b>	werkinstructie; niet te lang hetzelfde werk doen; wiedzussen gebruiken

### 6. Taken (na afloop van de werkzaamheden)

- Het evalueren van de controles onder vermelding van onveilige situaties
- schoonmaken en evt. herstellen van het gereedschap

### 7. Bevoegdheden.

- Het afbreken van de werkzaamheden bij regen, wind en andere onveilige situaties
- Het afgelasten van de werkzaamheden bij te weinig deelnemers





---

Alarmnummer Politie / Ambulance / Brandweer : **112**  
Niet spoedeisend: Politie: 0900-8844 / EHBO: (0492) 46 37 75




---

*Bijlage E. Instructie "Jeugdwerkgroep".*

Bij activiteiten in de Bimd is tevens de "Instructie voor het gebruik van de IVN-gebouw De Bimd" (Bijlage A) van kracht. De hoofdbegeleider is verantwoordelijk voor de navolging van deze instructie.

Bij activiteiten in De Bimd of andere locaties zijn tevens de daar geldende regels van kracht.

### **1. Verantwoordelijkheid.**

- De werkgroep coördinator is verantwoordelijk voor de aanwijzing van een hoofdbegeleider en minimaal een tweede begeleider.
- De hoofdbegeleider is verantwoordelijk voor de naleving van deze instructie tijdens een activiteit.

### **2. Taken (voorbereidend)**

Van de werkgroep coördinator:

- Zorgt voor de beschikbaarheid van een hoofdbegeleider die vertrouwd is met de uit te voeren activiteit.
- Controleert of de hoofdbegeleider bekend is met deze instructie.
- Maakt een lijst op van de jeugdleden die aan een activiteit deelnemen, met adressen en telefoonnummers van ouders of verzorgers.
- Zorgt ervoor dat er per activiteit voldoende begeleiders beschikbaar zijn.
- Zorgt (eventueel) voor vervoer en carpoolen (alleen met inzittendenverzekering). Let daarbij op het maximum aantal toegestane personen per vervoermiddel.
- Zorgt voor de beschikbaarheid van de regels zoals die gelden voor activiteiten in De Bimd indien de activiteiten daar plaatsvinden.

Van de hoofdbegeleider:

- Overlegt met- en instrueert de begeleidingsgroep
- Zorgt dat er een lijst aanwezig is van de jeugdleden (te verstrekken door de werkgroep coördinator), die in voorkomend geval wordt aangevuld met de gegevens van deelnemende kinderen die niet als jeugdlid zijn geregistreerd.
- Nagaan van de mogelijke risico's tijdens een activiteit en te nemen preventieve maatregelen.
- Geeft bij vervoer per fiets aanwijzingen en instructie over de wijze waarop met de groep gereden gaat worden.
- Stuurt – indien de aard van de activiteit dat noodzakelijk maakt – *vooraf* een deelnemerslijst naar de verzekering
- Bepaalt welke hulpmiddelen er nodig zijn, zoals:
  - Verbanddoos
  - Gsm-telefoon, liefst met voorgeprogrammeerde nummers van huisarts, politie, brandweer, etc.
- Zorgt voor goede afstemming over taken en verantwoordelijkheden bij activiteiten onder leiding van een andere werkgroep van IVN Laarbeek, van een collega-IVN-afdeling of van een andere instantie.

### **3. Taken (tijdens de activiteit)**

Van de hoofdbegeleider:

- Het invullen van de presentielijst en tellen van de kinderen
- Op de juiste wijze leiding geven aan de jeugdactiviteiten
- Bij het naar buiten gaan met de groep: Voorzorgsmaatregelen nemen bij oversteken van de openbare weg, links lopen op wegen buiten de bebouwde kom.
- Aangeven van smalle paden, prikkeldraad en gladheid of andere gevaar zettende situaties
- Groep bij elkaar houden
- Duidelijk kenbaar maken bij wie de kinderen terecht kunnen met vragen of voor het melden van ziekte of Ongeval
- Zorgen voor correct gedrag naar de omgeving (flora, fauna, omstanders)

### **4. Taken bij bijzondere voorvallen.**

- Ongeval of onwel worden:
  - Indien de situatie zich ernstig laat aanzien en niet op eigen kracht kan worden opgelost:
    - waarschuw via de telefoon de hulpverlening (alarmnummer 112) .
    - waarschuw de politie in geval van een verkeersongeval (alarmnummer 112).



- 
- waarschuw de ouders of verzorgers.
  - zorg dat iemand de hulpverlening en/of politie kan opvangen en naar de plek van het ongeval kan leiden.
  - beslis over voortgang van de activiteit. Zorg voor een goede begeleiding van zowel het slachtoffer als van de rest van de groep.
  - Indien de situatie minder ernstig is en geen directe externe hulp nodig
    - verleen zo mogelijk en nodig eerste hulp m.b.v. de EHBO-doos
    - regel vervoer van het slachtoffer naar huis of de huisarts. Zorg altijd voor begeleiding.
  - Onweer of andere extreme weersomstandigheden bij buitenactiviteiten.
    - ga zo spoedig mogelijk op zoek naar schuilgelegenheid (huis, schuur, schuilhut, auto);
    - ga bij onweer nooit onder of in de nabijheid van een boom staan;
    - ga bij onweer niet rechtop in het open veld staan.
  - Schade aan derden.
    - Stel een schriftelijke verklaring op met een beschrijving van de toedracht en de omvang van de schade. Laat deze verklaring door beide partijen ondertekenen (zie bijlagen G1 en G2).
    - Waarschuw het bestuur.

#### **5. Taken (na afloop van de activiteit)**

- Het evalueren van de activiteit onder vermelding van onveilige situaties

#### **6. Bevoegdheden.**

- Het beëindigen van de activiteiten op het moment dat er gevaar bestaat voor de deelnemers
- Het aanpassen van de activiteiten bij te weinig begeleiders

Alarmnummer Politie / Ambulance / Brandweer : **112**  
Niet spoedeisend: Politie: 0900-8844 / EHBO: (0492) 46 37 75



## Bijlage F.

## Instructie "Werkgroep Cursussen / Workshops".

Bij activiteiten in de Bimd is tevens de "Instructie voor het gebruik van de IVN-gebouw De Bimd" (Bijlage A) van kracht. De hoofdbegeleider is verantwoordelijk voor de navolging van deze instructie.

Bij activiteiten in De Bimd of andere locaties zijn tevens de daar geldende regels van kracht.

**1. Verantwoordelijkheid.**

- De werkgroep coördinator is verantwoordelijk de aanwijzing van een hoofdbegeleider.
- De hoofdbegeleider is verantwoordelijk voor de naleving van deze instructie tijdens een activiteit.

**2. Taken (voorbereidend)**

Van de werkgroep coördinator:

- Zorgt voor de beschikbaarheid van een hoofdbegeleider die vertrouwd is met de uit te voeren activiteit.
- Controleert of de hoofdbegeleider bekend is met deze instructie.
- Maakt een lijst op van de deelnemers die aan een activiteit deelnemen, met adressen en telefoonnummers (ook 06-nummers) en ouders of verzorgers bij minderjarigen.
- Zorgt ervoor dat er per activiteit voldoende begeleiders beschikbaar zijn (minimaal 2).
- Zorgt eventueel voor vervoer en carpoolen (alleen met inzittendenverzekering).
- Zorgt voor de beschikbaarheid van de regels zoals die gelden voor activiteiten in De Bimd indien de activiteiten daar plaatsvinden.

Van de hoofdbegeleider:

- Overlegt met- en instrueert de begeleidingsgroep
- Zorgt dat alle werkgroep leden in het bezit zijn van een door de coördinator op te maken lijst van deelnemers.
- Nagaan van de mogelijke risico's tijdens een activiteit en te nemen preventieve maatregelen.
- Bepaalt welke hulpmiddelen er nodig zijn, zoals:
  - Verbanddoos
  - Gsm-telefoon, liefst met voorgeprogrammeerde nummers van huisarts, politie, brandweer, etc.
- Zorgt voor goede afstemming over taken en verantwoordelijkheden bij activiteiten onder leiding van andere werkgroepen van het IVN-Laarbeek, van een collega-IVN-afdeling of van een andere instantie.

**3. Taken (tijdens de activiteit)**

Van de hoofdbegeleider:

- Het invullen van de presentielijst en tellen van de deelnemers
- Op de juiste wijze leiding geven aan de cursus / workshop
- Duidelijk kenbaar maken bij wie de deelnemers terecht kunnen met vragen of voor het melden van ziekte of ongeval
- Zorgen voor correct gedrag naar de omgeving (flora, fauna, omstanders)

**4. Taken bij bijzondere voorvallen.**

- Ongeval of onwel worden:
  - Indien de situatie zich ernstig laat aanzien en niet op eigen kracht kan worden opgelost:
    - waarschuw via de telefoon de GGD (alarmnummer 112)
    - waarschuw de politie in geval van een verkeersongeval (alarmnummer 112).
    - waarschuw (eventueel) de ouders of verzorgers.
    - zorg dat iemand de GGD en/of politie kan opvangen en naar de plek van het ongeval kan leiden.
    - beslis over voortgang van de cursus / workshop. Zorg voor een goede begeleiding van zowel het slachtoffer als van de rest van de groep.
  - Indien de situatie minder ernstig is en geen directe externe hulp nodig
    - verleen zo mogelijk en nodig eerste hulp m.b.v. de EHBO-does
    - regel vervoer van het slachtoffer naar huis of de huisarts. Zorg altijd voor begeleiding.

Onweer of andere extreme weersomstandigheden bij buitenactiviteiten.



- 
- ga zo spoedig mogelijk op zoek naar schuilgelegenheid (huis, schuur, schuilhut, auto);
  - ga bij onweer nooit onder of in de nabijheid van een boom staan;
  - ga bij onweer niet rechtop in het open veld staan.
  - Schade aan derden.
    - Stel een schriftelijke verklaring op met een beschrijving van de toedracht en de omvang van de schade. Laat deze verklaring door beide partijen ondertekenen (zie bijlagen G1 en G2).
    - Waarschuw het bestuur.

#### **5. Taken (na afloop van de activiteit)**

- Het evalueren van de activiteit onder vermelding van onveilige situaties

#### **6. Bevoegdheden.**

- Het beëindigen van de activiteiten op het moment dat er gevaar bestaat voor de deelnemers
- Het aanpassen van de activiteiten bij te weinig begeleiders

Alarmnummer Politie / Ambulance / Brandweer : **112**

Niet spoedeisend: Politie: 0900-8844 / EHBO: (0492) 46 37 75



---

*Bijlage F Verzekering en ongevallen formulier*

Kopie van polis vrijwilligersverzekering Gemeente Laarbeek:



Voorwaarden\_Collect  
ieve\_schadeverzeker

of zie website [Welzijn Laarbeek](http://www.welzijnlaarbeek.nl)



**Bijlage F.1. Ongevallenformulier (t.b.v. melding evt. verzekering)**

In te vullen door de coördinator van de werkgroep en binnen 24 uur in te sturen naar het bestuur van IVN afdeling Laarbeek.

**Gegevens getroffene**

Naam ..... Nationaliteit .....

Adres ..... Geboortedatum .....

Plaats ..... Burgerlijke staat .....

Land ..... Telefoon .....

Werkgroep ..... Werkzaam sinds .....

**Gegevens project**

Project .....

Plaats .....

Provincie .....

Coördinator .....

Telefoon .....

**Gegevens ongeval**

Datum .....

Tijdstip .....

EHBO verleend door .....

Medische behandeling door .....

Ziekenhuisopname ja / nee

Naam .....

Adres .....

Materiële schade ja / nee

Geschat schadebedrag circa € .....

**Getuigen**

1. Naam .....
- Adres .....
2. Naam .....
- Adres .....
3. Naam .....
- Adres .....





Soort werk tijdens ongeval .....

Is er een andere organisatie bij betrokken .....

Zo ja, in welke zin bij betrokken .....

Naam .....

Adres .....

**Plaats letsel**

- Hoofd
- Voeten
- Ogen
- Romp
- Benen
- Inwendig
- Handen
- Armen
- .....

**Soort letsel**

- Snijwond
- Verstuiking
- Fractuur
- Verdrinking
- .....
- Schaafwond
- Verrekking
- Bedwelming
- Slagwond
- .....
- Brandwond
- Kneuzing
- Vergiftiging
- Beknelling
- .....

**Beschrijving ongeval door coördinator van de werkgroep**

(voeg waar mogelijk foto's, schetsen e.d. toe)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

**Direct na het ongeval genomen preventieve maatregelen**

.....

.....

.....

.....

**Ongeval gemeld aan**

- familie getroffen
- bestuur IVN
- landelijke bureau IVN
- .....

Paraaf ..... Datum.....



---

*Bijlage F.2. Ongevallenformulier (ten behoeve onderzoek oorzaak)*

In te vullen door de coördinator van de werkgroep en binnen een week in te sturen naar het bestuur van IVN afdeling Laarbeek.

**Betreft ongeval d.d.** .....

**Project** .....

**Getroffene** .....

**Toedracht volgens getroffene** .....

**Oorzaken die volgens coördinator van de werkgroep hebben bijgedragen/geleid tot het ongeval.**

**Omstandigheden**

- |   |   |
|---|---|
| <input type="checkbox"/> onvoldoende beveiligd gereedschap    | <input type="checkbox"/> onvoldoende beveiligde werklocatie |
| <input type="checkbox"/> defect aan machine of installatie    | <input type="checkbox"/> onvoldoende constructie            |
| <input type="checkbox"/> gevaarlijke installatie / opstelling | <input type="checkbox"/> onveilige kleding                  |
| <input type="checkbox"/> gebrek aan orde en netheid           | <input type="checkbox"/> te veel omgevingslawaai            |
| <input type="checkbox"/> onveilige weersomstandigheden        | <input type="checkbox"/> .....                              |

**Handeling**

- |   |   |
|---|---|
| <input type="checkbox"/> niet bevoegd tot bedienen        | <input type="checkbox"/> werk uitgevoerd zonder opdracht                |
| <input type="checkbox"/> uitschakeling van beveiliging    | <input type="checkbox"/> gebruik onjuist gereedschap                    |
| <input type="checkbox"/> onveilig gebruik gereedschap     | <input type="checkbox"/> onveilig laden, stuwen, stapelen               |
| <input type="checkbox"/> innemen onveilige plaats/houding | <input type="checkbox"/> werken aan/op gevaarlijke delen                |
| <input type="checkbox"/> afleiden, plagen, stoeien        | <input type="checkbox"/> geen gebruik persoonlijke beschermingsmiddelen |
| <input type="checkbox"/> .....                            | <input type="checkbox"/> .....  |

**Organisatie**

- |   |  |
|---|--|
| <input type="checkbox"/> onvoldoende instructie             | <input type="checkbox"/> onvoldoende gekwalificeerd            |
| <input type="checkbox"/> niet voorzien in werkvoorbereiding | <input type="checkbox"/> onjuiste werkmethode                  |
| <input type="checkbox"/> onvoldoende onderhoud materieel    | <input type="checkbox"/> onjuiste planning werkzaamheden       |
| <input type="checkbox"/> incomplete vrijwilligersgroep      | <input type="checkbox"/> onvoldoende overleg/afstemming        |
| <input type="checkbox"/> incompleet materiaal/materieel     | <input type="checkbox"/> onjuiste afmeting/kwaliteit materiaal |
| <input type="checkbox"/> onjuiste etikettering/verpakking   | <input type="checkbox"/> .....                                 |

**Toelichting**

.....  
.....  
.....  
.....

**Voorgestelde maatregelen en/of besluiten**

.....  
.....  
.....




---

**Handtekening coördinator werkgroep**
**Datum**

.....

.....

*Bijlage G. PROTOCOL***Wat te doen bij (een vermoeden van) seksueel misbruik binnen het IVN?<sup>1</sup>****1. VOORAF**

Steeds meer vrijwilligers van het IVN werken met jeugd en jongeren. Deze vrijwilligers hebben gedurende een ochtend of middag de verantwoordelijkheid en zorg voor een groep kinderen. Sommige jeugdgroepen organiseren kampen waarbij deze verantwoordelijkheid zelfs langer duurt, vaak enkele dagen achtereen. Tijdens activiteiten gaan leidinggevend<sup>2</sup> op talloze momenten met jeugdige of jongere deelnemers om. Spelsituaties kunnen soms spontaan uitgroeien tot stoeipartijen, bij heimwee worden kinderen getroost, vooral jonge kinderen komen bij volwassenen spontaan uitrusten of knuffelen, een leidinggevende helpt een kind zich te wassen et cetera. Hierbij is steeds sprake van een zekere intimiteit. Er zijn echter ook situaties voorstelbaar dat het gaat om Ongewenste intimiteiten. Deze situaties zorgen vaak voor veel verwarring.

Scouting Nederland heeft in 1997 een protocol ontwikkeld ten aanzien van (een vermoeden van) seksueel misbruik. Dit heeft binnen het IVN als voorbeeld gediend bij het opstellen van dit protocol, dat het standpunt van de landelijke vereniging van het IVN bevat.

Dit protocol geeft een aantal afspraken en handelingsalternatieven voor situaties waar sprake is van (seksueel) misbruik of een vermoeden daarvan. Daarbij moet echter ook een kanttekening geplaatst worden. De ervaring is dat elke situatie weer anders is. Vermoedens van seksueel misbruik zijn soms moeilijk hard te maken en er doemen telkens weer andere dilemma's op. Dit protocol biedt structuur bij de aanpak van problemen en tegelijkertijd bescherming en een verplichting, maar is geen pasklare oplossing. Het biedt bescherming aan degene die handelt volgens het protocol, aangezien hij is gedekt door beleidsafspraken binnen het IVN. Aan de andere kant biedt het protocol de verplichting om op de vastgestelde wijze te handelen. Verder zal dit protocol een positief effect kunnen hebben op de signaalgevoeligheid en het zelfvertrouwen van leidinggevend<sup>1</sup> om met een vermoeden van seksueel misbruik om te gaan.

Dit protocol heeft betrekking op het contact tussen *leidinggevend en jeugdleden*<sup>1</sup>. Juridisch gezien is een jeugdlid tot 18 jaar minderjarig en op deze categorie is dan ook het gehele protocol van toepassing. Aan de andere kant zijn juridisch gezien de jeugdleden vanaf 18 jaar meerderjarig. Vanuit het IVN voelen we ons moreel verplicht voor deze groep een adequate regeling te treffen. Voor deze categorie geldt daarom het volgende:

- De definitie onder punt 3 in het protocol is onverminderd van kracht.
- De te volgen handelwijze bij deze categorie vindt u vanaf punt 5 in het protocol.

**2. WAT ZEGT DE WET?**

De Nederlandse wetgeving geldt voor iedereen. Dit betekent dat het ook geldt voor gebeurtenissen die zich binnen dan wel buiten het IVN afspelen.

In het Wetboek van Strafrecht, boek 11, titel XIV 'misdriven tegen de zeden', artikel 249, staat;

---

<sup>1</sup> Waar in dit protocol wordt gesproken over seksueel misbruik wordt tevens bedoeld alle andere vormen van ongewenst gedrag zoals agressie, geweld, discriminatie en seksuele intimidatie.

<sup>2</sup> Om de tekst beter leesbaar te laten zijn, wordt steeds gesproken over *leidinggevend*. Daaronder verstaan we alle personen die op enigerlei wijze betrokken zijn bij IVN-activiteiten waarbij jeugd en jongeren betrokken zijn. Onder jeugdleden verstaan we zowel de deelnemers van activiteiten binnen de afdelingen als de jeugdgroepen en IVN-leden. Verder wordt in de tekst geen onderscheid tussen de vrouwelijke en de mannelijke vorm gemaakt. Voor de leesbaarheid is steeds de mannelijke variant gebruikt.



---

"HIJ DIE ONTUCHT PLEEGT MET ZIJN MINDERJARIG KIND, STIEFKIND OF PLEEGKIND, ZIJN PUPIL, EEN AAN ZIJN ZORG, OPLEIDING OF WAAKZAAMHEID TOEVERTROUWDE MINDERJARIGE OF ZIJN MINDERJARIGE BEDIENDE OF ONDER GESCHIKTE, WORDT GESTRAFT MET GEVANGENISSTRAF VAN TEN HOOGSTE ZES JAREN OF EEN GELDBOETE VAN F 25.000."

Een jeugdlid is aan de zorg en waakzaamheid van de IVN-vrijwilliger toevertrouwd. Dit artikel is dus onverminderd ook van kracht op leidinggevenden.

### 3. WAT IS SEKSUEEL MISBRUIK?

Er bestaan vele uitingsvormen van seksueel misbruik van kinderen. Verschillende gedragingen zijn door het duidelijke seksuele karakter niet voor tweërlei uitleg vatbaar en zijn per definitie grensoverschrijdend. Bij andere gedragingen kunnen vloeiende overgangen bestaan tussen wat wel en niet als seksueel getypeerd kan worden. Als criterium kan daarbij gehanteerd worden, of het welzijn van het kind en zijn lichamelijke en psychische integriteit ondergeschikt wordt gemaakt aan de bevrediging van de seksuele en/of erotische behoeften van de leidinggevende.

De volgende definitie geeft bij twijfelgevallen duidelijkheid:

ELKE VORM VAN SEKSUEEL GEDRAG OF SEKSUELE TOENADERING, IN VERBALE, NON-VERBALE OF FYSIFKE ZIN, OPZETTELIJK OF ONOPZETTELIJK, DIE DOOR DE PERSOON DIE HET ONDERGAAT ALS ONGEWENST OF GEDWONGEN WORDT ERVAREN.

Niemand kan een ander verbieden erotische gevoelens voor kinderen te hebben. Maar dat betekent nog niet dat kinderen betrokken of gebruikt mogen worden om deze gevoelens te bevredigen.

Immers, een kind - ook de jeugdigen binnen het IVN - bevindt zich niet in een gelijke positie ten opzichte van een volwassene. Deze machtsongelijkheid zorgt voor een geringe tot geen enkele keuzevrijheid van het kind 1 jeugdlid.

Als voorbeelden van grensoverschrijdend gedrag kunnen worden genoemd-

- masturberen in het bijzijn van het kind of het kind dwingen tot masturbatie;
- exhibitioneren;
- een seksueel/erotisch geladen sfeer scheppen',
- ongewenste aanraking, bijvoorbeeld betasten van geslachtsorganen;
- zich tegen het kind aandrukken of andere vormen van aanranding;
- verkrachting;
- oraal-genitaal contact afdwingen.

De voorbeelden zijn overgenomen uit 'Seksueel misbruik door hulpverleners'.

### 4. VERBOD BINNEN HET IVN

Een leidinggevende zal zich ervan onthouden met een jeugdlid om te gaan op een wijze, die het jeugdlid in zijn waardigheid aantast. Seksuele handelingen van welke aard dan ook en intieme relaties met het jeugdlid zijn onder **geen** beding geoorloofd. Het is niet toegestaan het jeugdlid zodanig aan te raken, dat het jeugdlid en/of de leidinggevende deze aanraking als seksueel of erotisch zal ervaren. Dit alles wordt beschouwd als seksueel misbruik. De leidinggevende mag IVN-activiteiten of een afgeleide daarvan niet gebruiken voor doeleinden van eigen nut of bevrediging die in strijd zijn met zijn verantwoordelijkheid voor het jeugdlid.

Een leidinggevende mag niet ingaan op seksueel getinte toenaderingspogingen van het jeugdlid, ook al verlangt het jeugdlid daarnaar of nodigt hem daartoe uit.

### 5. MELDING - Het eerste gesprek -



---

Er bestaat voor iedereen binnen het IVN een meldingsplicht voor klachten over of signalen van seksueel misbruik door een leidinggevende. Op verschillende manieren en van verschillende zijden kan een incident omtrent seksueel misbruik aan het licht komen. Een melding kan gedaan worden door het jeugdlied zelf, door de ouders, door een andere leidinggevende of door derden. Mogelijkheden om verschillende melders te hebben, houdt ook in dat er benaderingsverschillen zijn. We zetten ze hieronder op een rijtje. De formele procedure staat onder punt 7 beschreven.



---

## **A. INDIEN SEKSUEEL MISBRUIK PLAATSVOND TUSSEN EEN LEIDINGGEVENDE EN EEN JEUGDLID**

### **1. Melding door het jeugdlid.**

Degene bij wie het jeugdlid meldt, mag nooit beloven dat hij het aan niemand anders zal doorvertellen. Degene bij wie de klacht is gemeld, is verplicht dit direct te melden bij de vertrouwenscommissie van het IVN. De anonimiteit van het jeugdlid blijft gewaarborgd niet ten opzichte van de vertrouwenscommissie, maar wel tegenover de dader. In overleg met een lid van de vertrouwenscommissie (zie paragraaf 10) moet worden bekeken op welke manier de ouders geïnformeerd zullen worden

Ga in het gesprek met de ouders en het jeugdlid zorgvuldig na of het jeugdlid en de ouders steun en hulp wensen. Denk hierbij vooral aan professionele hulp, die de verwerking van wat er gebeurd is, op gang kan brengen. Zie hiervoor punt 11.

Door het lid van de vertrouwenscommissie moet zodanig worden gehandeld, dat het jeugdlid het gevoel heeft veilig te zijn. Dit zou gestalte kunnen krijgen door ervoor te zorgen dat de betreffende leidinggevende tijdelijk de toegang tot de afdeling, de jeugdgroep wordt ontzegd (zie punt 7).

Voorkom dat er afspraken ontstaan die ertoe leiden dat juist het jeugdlid de groep tijdelijk niet bezoekt. Hij heeft immers niets misdaan en moet ook zeker niet dat gevoel krijgen.

### **2. Melding door de ouder(s).**

Degene bij wie de ouders de klacht melden, is verplicht dit direct te melden bij de vertrouwenscommissie. Een lid van de vertrouwenscommissie en degene bij wie de ouders de eerste melding hebben gedaan hebben een gesprek met de ouders. Uitgezocht moet worden over welke informatie de ouders beschikken en waar de melding op gebaseerd is. Ga met de ouders en bij voorkeur samen met het jeugdlid na of zij steun en hulpverlening wensen of nodig hebben. Bekijk goed op welke wijze u hulpvaardig kan zijn bij het zoeken van hulp, door hen bijvoorbeeld te voorzien van adressen en telefoonnummers van hulpverleningsinstellingen. Zie hiervoor punt 11. Ga na of de ouders (zo mogelijk samen met het jeugdlid) over willen gaan tot het doen van aangifte bij de politie.

Het is goed om te weten dat het ook mogelijk is om bij de politie aan te kloppen voor advies. Als men de politie daarvoor benadert, maak dan direct aan het begin van het gesprek duidelijk, dat men advies wil en nog geen besluit heeft genomen over het doen van aangifte.

### **3. Melding door een andere leidinggevende.**

Wanneer een leidinggevende misbruik constateert (of ernstige vermoedens daarvan heeft) door een collega-leidinggevende, is hij verantwoordelijk om de vertrouwenscommissie hiervan onmiddellijk op de hoogte te brengen.

### **4. Melding door derden.**

Informatie uit meldingen van derden moet zo snel mogelijk aan de vertrouwenscommissie doorgegeven worden. Er moet worden uitgezocht over welke informatie anderen beschikken en waar deze op gebaseerd is.

### **5. Dagelijks Bestuur.**

Bij alle meldingen wordt het Dagelijks Bestuur ingelicht, dat wil zeggen dat de melding wordt gerapporteerd aan het Dagelijks Bestuur.

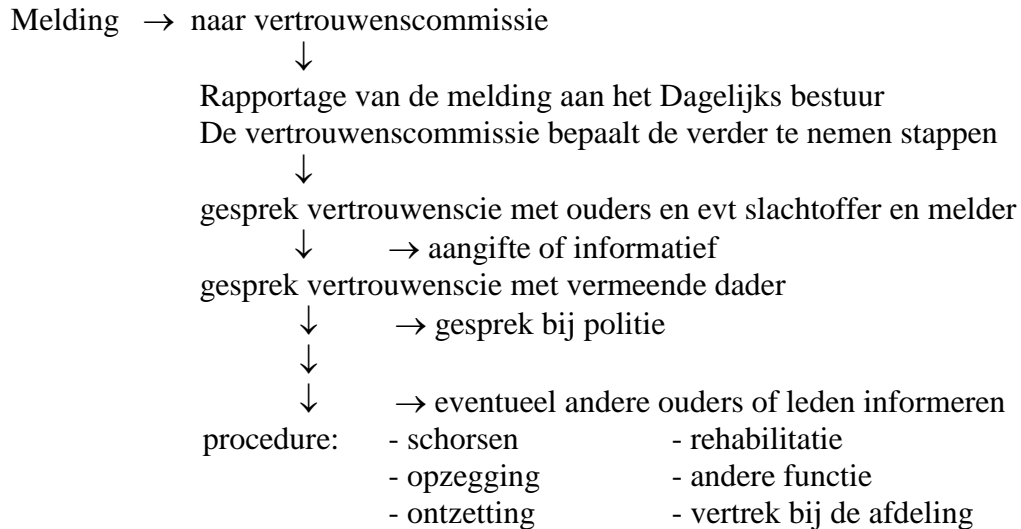
NB. Bij alle meldingen is het noodzakelijk om aan de melder duidelijk te maken hoe u met de verstrekte informatie om zult gaan. Na afronding van het onderzoek wordt de melder op de hoogte gesteld van wat er met zijn melding is gebeurd.



## B. INDIEN SEKSUEEL MISBRUIK PLAATSVOND DOOR EEN LEIDINGGEVENDE BUITEN IVN-ACTIVITEITEN

Wanneer een leidinggevende deze informatie krijgt, geeft hij die onmiddellijk door aan de vertrouwenscommissie.

### STROOMSCHEMA BEHORENDE BIJ HET PROTOCOL



## 7. MAATREGELEN NA DE MELDING

- A. De vertrouwenscommissie als geheel is verantwoordelijk voor het goed afhandelen van een melding. Zij rapporteert de voortgang aan het Dagelijks Bestuur. Een lid van de vertrouwenscommissie, coördineert het hele proces.  
Het verdient aanbeveling dat hij een logboek bijhoudt, waarin precies beschreven wordt welke stappen wanneer en waarom werden gezet.
- B. Het lid van de vertrouwenscommissie informeert, direct na het ontvangen van de melding, de overige leden van de vertrouwenscommissie. Ook wordt de melding gerapporteerd aan het Dagelijks Bestuur.
- C. De vertrouwenscommissie als geheel bepaalt de verder te ondernemen stappen. De commissie -ten minste twee leden van de vertrouwenscommissie- voert, zo nodig samen met de melder, een gesprek met de ouders en zo mogelijk ook met het jeugdlid. Voor opvang van ouders en jeugdlid wordt een beroep gedaan op een gespecialiseerde instelling, als de ouders en 1 of het jeugdlid dat wensen. Zie punt 11. Wijs ouders op de mogelijkheid om aangifte te doen bij de politie.  
Willen ouders daartoe overgaan, probeer dan afspraken te maken over het tijdstip zodat daar binnen de afdeling op ingespeeld kan worden. Het is goed om te weten dat het ook mogelijk is om bij de politie aan te kloppen voor advies. Als men de politie daarvoor benadert, maak dan direct aan het begin van het gesprek duidelijk, dat men advies wil en nog geen besluit heeft genomen over het doen van aangifte.





- D. De vertrouwenscommissie voert samen met een betrokkene zo spoedig mogelijk een gesprek met degene op wie de melding betrekking heeft. De commissie informeert de persoon in kwestie over wat hij heeft gehoord over de melding en vraagt de vermeende dader hierop te reageren. Wanneer de vermeende dader direct toegeeft, spreekt de vertrouwenscommissie door welke stappen zullen worden ondernomen. Er moet duidelijkheid zijn bij de vermeende dader over wat hij kan verwachten. Wanneer de vermeende dader ontkent iets van doen te hebben met de aard van de melding of wanneer zijn verhaal onduidelijk blijft, probeert de commissie toch met de vermeende dader overeenstemming te krijgen over een 'op non-actiefstelling'. Maak de vermeende dader duidelijk dat hij zich -tijdens de procedure - het beste uit de afdeling kan terugtrekken. Dit is zowel in het belang van de afdeling als de persoon zelf. Als hierover geen overeenstemming te bereiken is, krijgt de vermeende dader te horen dat een schorsing zal worden overwogen. Een schorsing is een maatregel die in het Huishoudelijk Reglement van het IVN formeel is geregeld. Ook deze 'vermeende schuldige' moet gewezen worden op de mogelijkheden om hulp te krijgen van een gespecialiseerde instelling, zie punt 1. In beide gevallen maakt de commissie een verslag van het gesprek en laat dit verifiëren of aanvullen door de betrokkenen waarna het wordt ondertekend door de gesprekspartners. Doel hiervan is om inhoudelijk objectieve informatie te verkrijgen en afspraken vast te leggen over te ondernemen stappen.
- E. De directie van het IVN maakt aantekeningen van diegene die geschorst zijn en 1 of hun lidmaatschap hebben opgezegd als gevolg van (een vermoeden van) seksueel misbruik.
- F. Het lid van de vertrouwenscommissie informeert de betreffende jongere of ouders over de procedure die gevolgd gaat worden. Als het gaat om een leidinggevende die tijdens IVN-activiteiten seksueel misbruik pleegde met een jeugdlid, wordt altijd aangifte gedaan bij de politie. Dit kan door de jongere, ouders en/of het IVN gedaan worden. Bij voorkeur gebeurt dit pas nadat een gesprek plaatsvond tussen de vertrouwenscommissie en de ouders. Op deze manier is het risico van onaangename verrassingen beperkt en is het mogelijk afspraken te maken over het vervolg. De aangifte moet bij voorkeur pas gedaan worden nadat de vertrouwenscommissie een gesprek heeft gevoerd met degene op wie de melding betrekking heeft. Het is zeer af te raden om zelf onderzoek te doen, om zo bewijs te vinden over het al- dan niet gepleegde feit. Wie dat doet raakt binnen de kortste keren verstrikt in belangen van ouders, het jeugdlid, de mogelijke dader, de overige leidinggevendenden, de belangen van de jeugdgroep en ga zo maar verder. Verder zijn de meeste leidinggevendenden niet deskundig genoeg om de 'onderzoekende' gesprekken hierover op een evenwichtige manier te voeren. Weet dat het mogelijk is om de politie om advies te vragen, zonder direct aangifte te willen doen. Maak aan het begin van dat gesprek met de politie duidelijk dat het vooralsnog gaat om advies en nog niet om aangifte.
- G. Als het om een melding gaat van seksueel misbruik door een leidinggevende dat buiten het IVN plaatshad, voert de vertrouwenscommissie een gesprek met de vermeende dader. Het verdient aanbeveling om met de vermeende dader overeenstemming te bereiken over een op non-actiefstelling (zie punt 7D). Bij een leidinggevende mag het risico van herhaling, maar dan binnen het IVN, aannemelijk worden geacht. Daar is niemand mee gediend. Er kan onrust ontstaan onder ouders en jeugdleden, zeker wanneer de kwestie in de media bekend is of raakt. Wees deze onrust dus voor. Valt er geen overeenstemming met de betrokkene te bereiken, dan maakt de vertrouwenscommissie hem duidelijk dat een schorsing zal worden overwogen.
- H. In het geval een op non-actiefstelling of schorsing is gerealiseerd, moet overwogen worden of voor de betreffende jeugdgroep een ouderavond een bijeenkomst belegd moet worden over deze kwestie. Hier geldt: geef zoveel mogelijk openheid van zaken over de feiten. Scheid zoveel mogelijk de feiten van vermoedens 1 interpretaties. Het is belangrijk tijdens zo'n avond geen onnodige paniek te veroorzaken, maar op een rustige en niet insinuerende manier te vertellen wat de feiten zijn en op welke manier de vertrouwenscommissie heeft gehandeld en waarschijnlijk nog zal gaan handelen. Het is niet verstandig uitvoerig in te gaan op wat er mogelijkzwaars zoal is gebeurd of nog zal gebeuren als daarover niets feitelijks of zinnigs te zeggen valt. Dit is alleen maar speculeren. Het leidt tot onnodige onrust.



- I. Hoe meer overeenstemming met alle partijen te bereiken valt over de te bewandelen weg, hoe kleiner de kans is dat het onderwerp op een verkeerde manier in de publiciteit komt. De media komen veelal pas in beeld als een van de partijen zich benadeeld voelt en zijn verhaal gaat doen. Dit bereiken van overeenstemming kent natuurlijk zijn grenzen. Het belang van het jeugdlid en de jeugdgroep blijft natuurlijk altijd voorop staan. Spreek vooraf goed af wie de woordvoerder zal zijn als de pers zich meldt. Dit zal meestal een lid van de vertrouwenscommissie zijn. Ook hier geldt: geef alleen de feiten en loop nooit op de zaak vooruit. Maak vooral duidelijk welke maatregelen inmiddels genomen zijn en datje de kwestie serieus neemt. Doe in geen geval uitspraken over wie schuld heeft, zolang dat door anderen (Justitie) niet is vastgesteld. Dit moet overigens ook niet gebeuren als de betrokken persoon bekend heeft. Het is belangrijk ook dan discreet te blijven.

## 8. BESLUITVORMING.

- 8.1 DE VOLGENDE STAPPEN MOETEN GEZET WORDEN ALS (DOOR JUSTITIE) IS BEWEZEN DAT EEN LEIDINGGEVENDE BINNEN HET IVN EEN DELICT GEPLEEGD HEEFT.
- A. De vertrouwenscommissie of de afdeling (jeugdgroep) vraagt het Landelijk Bestuur de betrokkene te ontzetten uit het lidmaatschap. Deze ontzetting wordt aangevraagd op grond van een onredelijke benadeling van de vereniging (zie Huishoudelijk Reglement).
- 8.2 ALS (DOOR JUSTITIE) NIET BEWEZEN IS DAT EEN LEIDINGGEVENDE BINNEN HET IVN EEN DELICT PLEEGDE, MOETEN DE VOLGENDE MAATREGELEN GENOMEN WORDEN.
- A. Dit is de lastigste situatie. Wanneer justitieel onderzoek niet heeft aangetoond dat betrokkene schuldig is, is hij dus onschuldig. Wanneer dit erg duidelijk is en daarvoor bewijs aanwezig is, moet hij gerehabiliteerd worden. De op non-actiefstelling of schorsing moet worden opgeheven en de persoon in kwestie wordt in ere hersteld
- B. Als er talloze vragen onbeantwoord blijven en er twijfels blijven bestaan (bij de groep of bij Justitie in geval van onvoldoende bewijs), maar er juridisch geen schuld is aan te tonen, heeft men te doen met een lastige afweging. Het is niet eenvoudig om aan te geven hoe een afdeling, jeugdgroep na zo'n gebeurtenis verder moet. Dat is natuurlijk sterk afhankelijk van de mate van onrust die is ontstaan. Ook zullen de verhoudingen in de groep schade opgelopen hebben. Dat alles is bepalend voor de manier waarop er verder gehandeld kan worden.
1. Valt er met betrokkene goed over de kwestie te praten en is één en ander in redelijke harmonie verlopen, dan kan besloten worden tot handhaven van de positie van deze leidinggevende. Er kan in overleg worden gekozen voor een 'veilige' oplossing, bijvoorbeeld door verandering van functie. Ook kan men in overleg kiezen om ieder zijn weegs te gaan. De betrokkene verlaat dan dus de jeugdgroep.
  2. Als de kwestie binnen de groep veel onrust heeft teweeggebracht en die onrust nog steeds in meer of mindere mate bestaat, zal op basis van de dan beschikbare gegevens de vertrouwenscommissie aan het landelijk Bestuur voorleggen worden in hoeverre de zaak gediend is bij het aanstellen van een persoon, die namens het Bestuur de zaak gaat afwikkelen. Deze medewerker krijgt het mandaat van het landelijk Bestuur om de situatie te beoordelen en te adviseren tot opzegging:
    - a. als de betrokkene zich in een zodanige situatie begeeft dat er geen werkbare verhouding meer mogelijk is binnen het IVN;
    - b. als de betrokkene in een onwerkbaar situatie terechtgekomen is omdat het risico is vergroot;
    - c. als het belang van de (potentiële) schade aan de vereniging niet in verhouding staat tot het belang van de betrokkene.
- 8.3 HIERONDER STAAT BESCHREVEN HOE GEHANDELD MOET WORDEN ALS (DOOR JUSTITIE) BEWEZEN IS DAT EEN LEIDINGGEVENDE BUITEN HET IVN EEN ZEDENDELICT GEPLEEGD HEEFT.



Ondanks het feit dat het zedendelict zich buiten het IVN afspeelde, heeft de afdeling, jeugdgroep wel direct met betrokkene te maken. Het is immers aannemelijk dat de kans op herhaling binnen het IVN even groot is als buiten het IVN. In deze situatie is opzegging van het lidmaatschap van de vereniging op zijn plaats. Als IVN kun je je niet permitteren een zedendelinquent als lid te hebben.

- 8.3 IS (DOOR JUSTITIE) NIET BEWEZEN DAT EEN LEIDINGGEVENDE BUITEN HET IVN EEN DELICT HEEFT GEPLEEGD, DAN GELDT HIERVOOR HETZELFDE ALS HIERBOVEN AL BESCHREVEN IS ONDER PUNT 8.2.

## 9. REGISTRATIE

Er bestaat voor IVN'ers een meldplicht met betrekking tot personen die betrokken zijn bij vermoedens van seksueel misbruik. Stel de vertrouwenscommissie in kennis van het gebeurde. (Een lid van) de vertrouwenscommissie zal aan de hand van een paar vragen proberen zicht te krijgen op de ontstane situatie.

De melder krijgt een verslag van melding aan de vertrouwenscommissie en wordt verzocht dit verslag te ondertekenen. De bedoeling hiervan is tweeledig. Enerzijds krijgt de vertrouwenscommissie zicht op het aantal en het soort meldingen dat zich binnen het IVN voordoet. Op basis hiervan kan het beleid worden bijgesteld. Anderzijds meent het Bestuur dat elke situatie waarbij er sprake is van (vermeend) seksueel misbruik, in wezen de vereniging als totaal aangaat. De kans is immers reëel dat een kwestie binnen de kortste keren landelijk nieuws wordt. In dat soort situaties moet het Landelijk Bestuur niet alleen adequaat kunnen reageren, maar moet het zich ook afvragen op welke wijze zij zal moeten handelen.

Het IVN registreert personen die de vereniging op deze wijze schade hebben berokkend (zie ook punt 7E).

## 10. DE VERTROUWENSCOMMISSIE

Door het landelijk Bestuur van het IVN is een vertrouwenscommissie ingesteld bestaande uit de vertegenwoordiger van de VVK in het Landelijk Bestuur, de plaatsvervangend directeur en de personeelsfunctionaris. Op dit moment zijn dat resp. Hugo Bunte en Theo van den Bergh. (Adres: Plantage Middenlaan 2C, Postbus 20123, 1 000 HC Amsterdam, tel: 020 - 6228115, e-mail: bunte@ivn.nl)

## 11. ORGANISATIES

Organisaties die ten dienste kunnen zijn in deze situaties zijn:

Landelijk Bureau IVN, de vertrouwenscommissie

Voor hulp / opvang / begeleiding van ouders en kinderen kan in het telefoonboek gezocht worden naar de adressen van:

Bureau voor slachtofferhulp

De huisarts van ouders en het jeugdlied

RIAGG (Regionaal Instituut Ambulante Geestelijke Gezondheidszorg). Deze instelling biedt meestal pas hulp op verwijzing van de huisarts.

Bureaus voor algemeen maatschappelijk werk



---

*Bijlage H. Hoe te handelen bij een tekenbeet?*

### **Wat is een tekenbeet?**

Een teek is een klein (een tot tien millimeter groot), bruin-zwart spinachtig insect.

Teken leven vooral in struiken en hoog gras, niet alleen in natuurgebieden, maar ook in parken en tuinen. Ze houden van een vochtige omgeving, en zijn vooral actief van maart tot oktober. Ze laten zich vallen op passerende mensen en dieren en bijten zich vast in de huid. Door het opzuigen van bloed zwelt de teek langzaam op tot een bruin-zwart bolletje. Na enige tijd (dagen) laat de teek vanzelf los.

### **Wat zijn de verschijnselen?**

Tekenbeten zijn vaak pijnloos waardoor u ze niet opmerkt. Vaak ontstaat op de plaats van de tekenbeet een rood vlekje, zoals bij de meeste insectenbeten. Het vlekje wordt meestal niet groter dan een centimeter of twee en verdwijnt binnen twee weken.

### **Hoe verwijdert u een teek?**

U kunt het best met een spitse pincet de teek zo dicht mogelijk op uw huid vastpakken, zonder het lijf van de teek samen te knijpen. Verwijder de teek door met een draaiende beweging aan het pincet te trekken tot de teek loslaat. Als het snuitje van de teek hierbij afbreekt en in de huid achterblijft is dat niet erg. Het resterende stukje zweert er, net als een splinter, vanzelf weer uit. U mag de teek niet met alcohol, olie, nagellak of andere middelen bewerken of verdoven. Vermoed wordt dat er dan meer kans bestaat op besmetting. Als het u niet lukt de teek te verwijderen, laat het dan dezelfde dag op de praktijk doen. Na het verwijderen van de teek kunt u het wondje desinfecteren met alcohol of jodiumtinctuur. Noteer de datum van de tekenbeet in uw agenda.

### **Adviezen**

Sommige teken zijn besmet met bacteriën. Ze kunnen dan ziekten overdragen, zoals de ziekte van Lyme. Als u de teek binnen 24 uur verwijdert, is er weinig kans dat u wordt besmet. U kunt de kans op tekenbeten verminderen door hoog gras en struiken te vermijden en in de natuur op wandelpaden te blijven. Goed sluitende kleding (met lange mouwen en broekspijpen) kan enige bescherming geven, maar is op zomerse dagen niet praktisch. Bij kleine kinderen kan een pet bescherming geven tegen teken die op het hoofd vallen. Het is goed om de huid na verblijf in de natuur aan het einde van de dag zorgvuldig op teken te (laten) controleren.

Sommige mensen moeten (beroepsmatig) veel in teekrijke natuurgebieden zijn, in perioden waarin teken actief zijn. Zij kunnen zich extra tegen teken beschermen door een insectenwerend middel (DEET) op de huid te smeren. Ook kunnen zij hun kleding van tevoren met een insectenwerend middel (permethrine) behandelen.

### **Medicijnen**

Na een tekenbeet zijn medicijnen in principe niet nodig.



---

**Wanneer contact opnemen?**

Het is belangrijk dat u contact opneemt, als in de maanden na de tekenbeet:

- een rode vlek op de huid ontstaat die steeds groter wordt (groter dan 5 cm);
- een grieperig gevoel ontstaat met koorts en spierpijn;
- u dubbel gaat zien of een scheef aangezicht krijgt;
- u pijn, krachtverlies of tintelingen in uw ledematen krijgt;
- er gewrichtsklachten ontstaan.

U krijgt dan medicijnen (antibiotica) om verdere ontwikkeling van de ziekte van Lyme te voorkomen.

(bron: nhg.artsennet.nl)